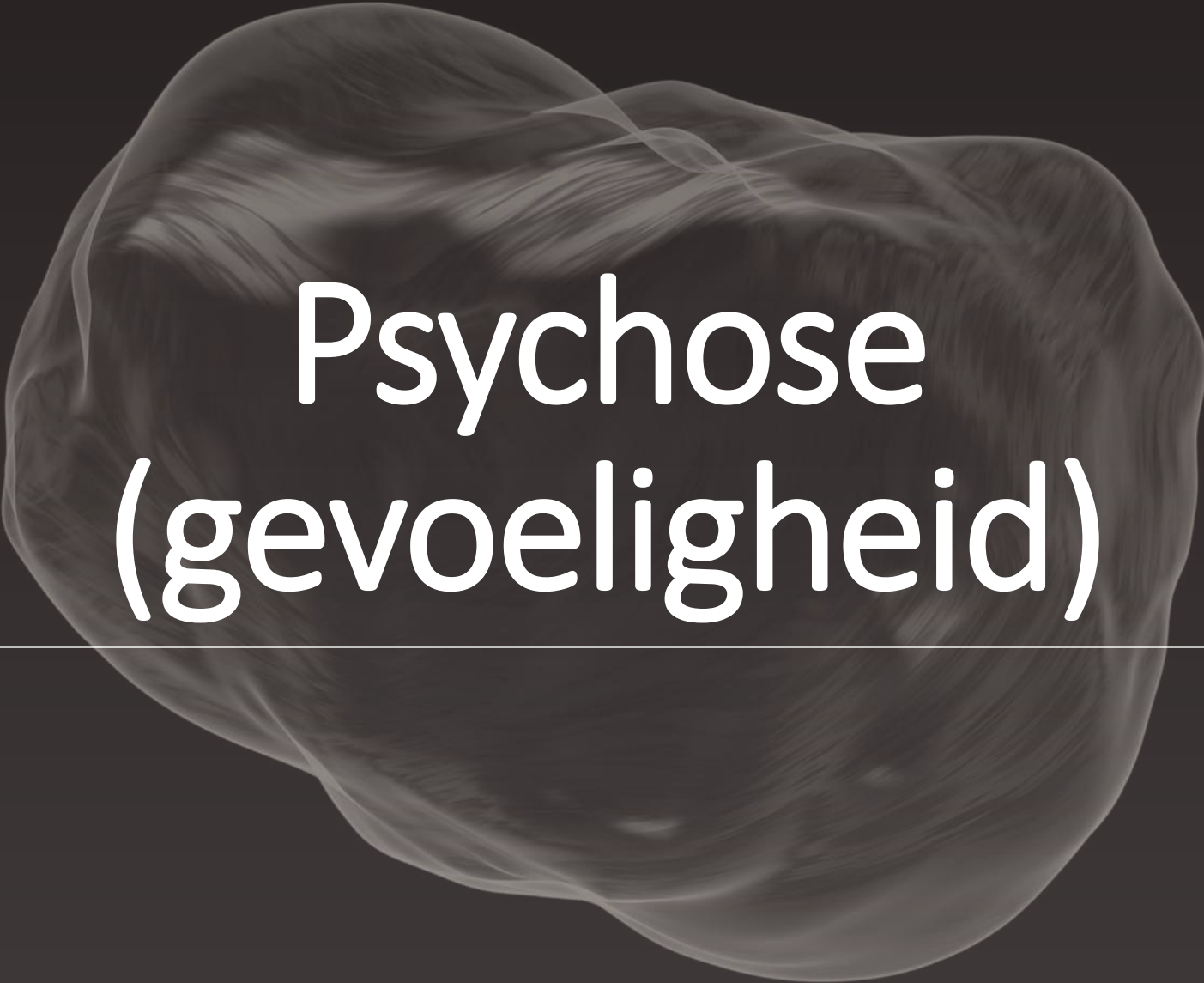

Psychosegevoeligheid & Middelenafhankelijkheid

JORIS CORTHOUTS

BOTS-MEDEWERKER

Psychose (gevoeligheid)

“psychotische aandoeningen” in DSM-5

waanstoornis

kortdurende psychotische stoornis

schizofreniforme stoornis

schizofrenie

schizoaffectieve stoornis

psychotische stoornis door een somatische aandoening

psychotische stoornis door een medelijnmedicatie

katatonie bij een andere psychotische stoornis

katatonie stoornis door een somatische aandoening

ongespecificeerde katatonie

andere gespecificeerde schizofreniespectrum- of andere psychotische stoornis

ongespecificeerde schizofreniespectrum of andere psychotische stoornis

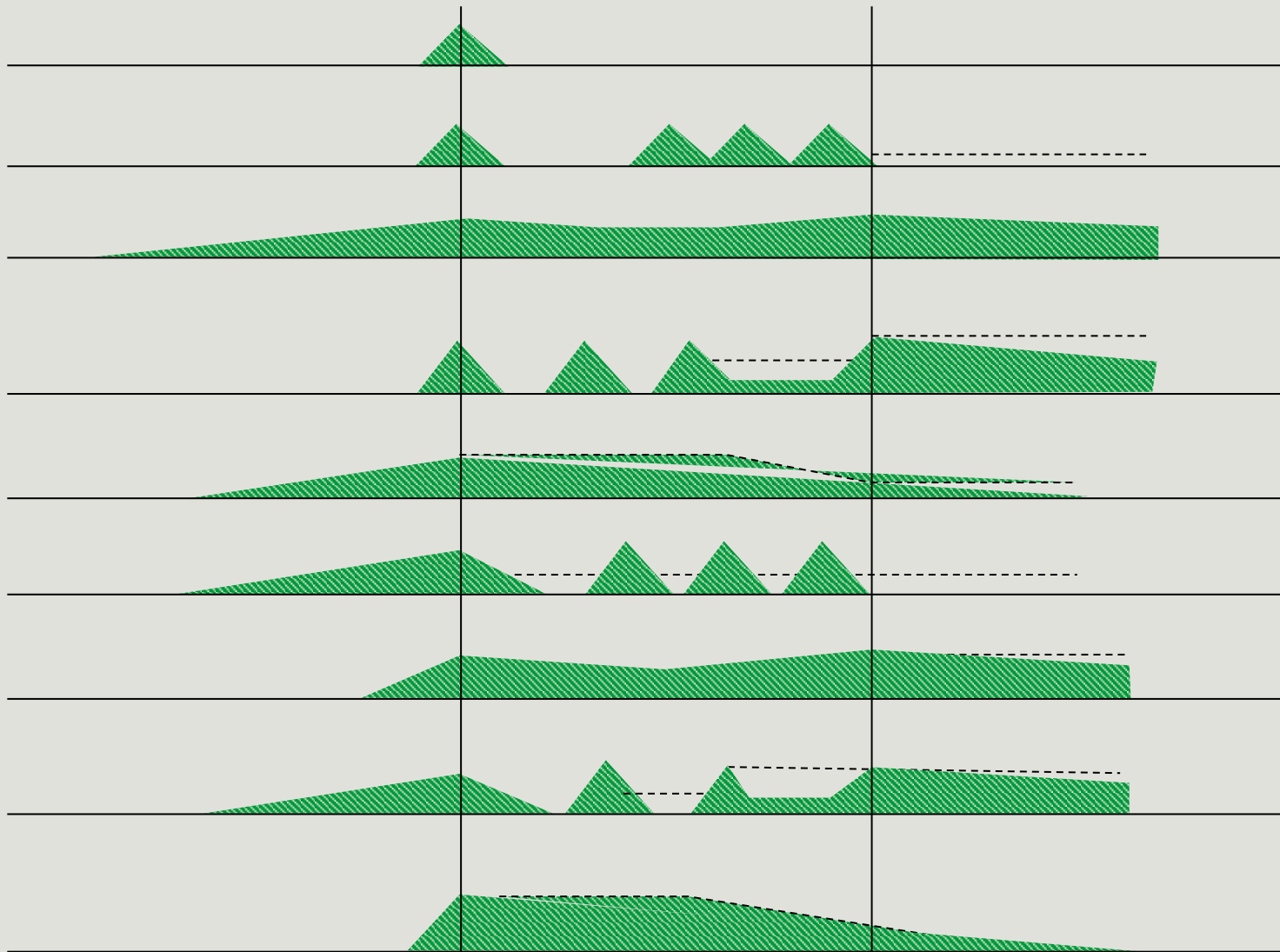
(DSM-5, 2013)

Uitings- of ervaringsvormen?

- Positieve symptomen
- Cognitieve symptomen
- Negatieve symptomen
- (affectieve symptomen)

Wijzen van verloop van psychosegevoeligheid?

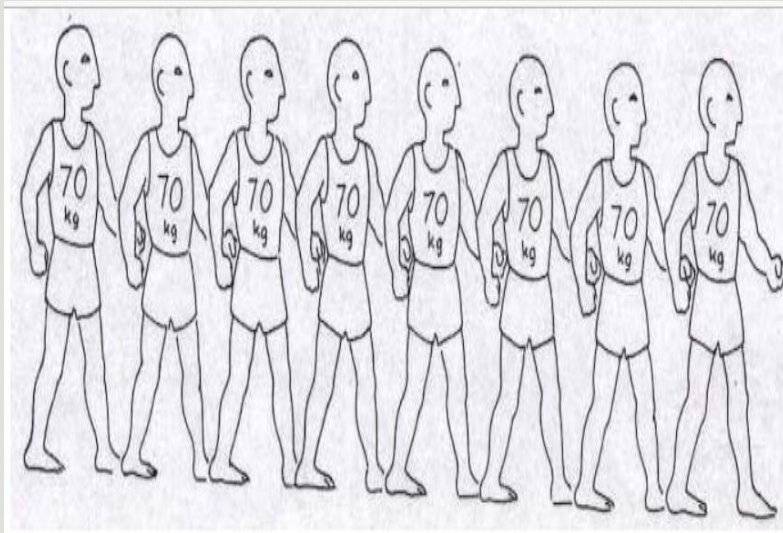

Er is véél onderzoek gedaan

Onderzoek vs Realiteit?

Onderzoek

Praktijk

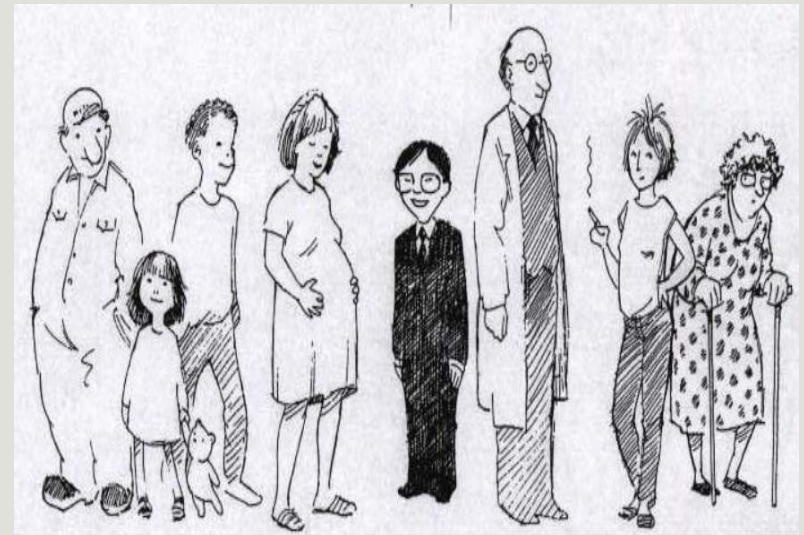
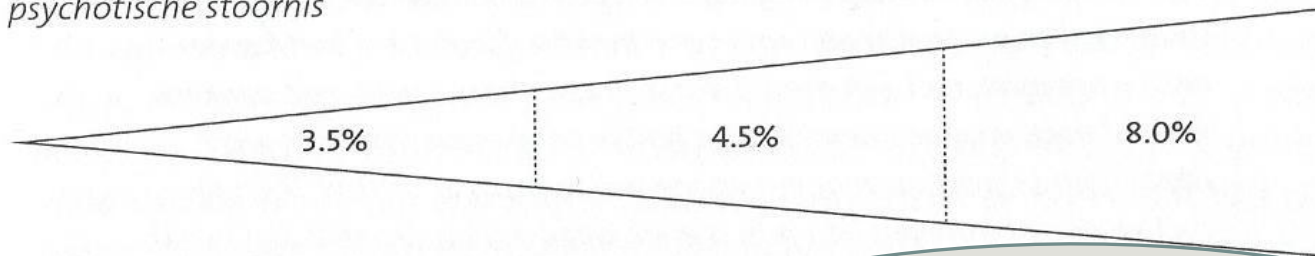

Fig. 10.1 Verdeling van psychotische ervaringen, die voorkomen bij ongeveer 16% van de bevolking.

Psychosespectrum: combineert schizofrenie, schizoaffectieve stoornis, schizofreniforme stoornis, bipolaire stoornis, psychotische depressie, korte psychotische stoornis, waanstoornis, psychotische stoornis niet anders omschreven, middel-geïnduceerde psychotische stoornis

Psychosespectrum

Misinterpretatie
5-25% van de

... voices are a very commonly reported symptom, not only in diagnoses of psychosis and other psychiatric diagnoses ..., but **also in non-clinical contexts** (McEnteggart, Barnes-Holmes & Adekuoroye, 2016)

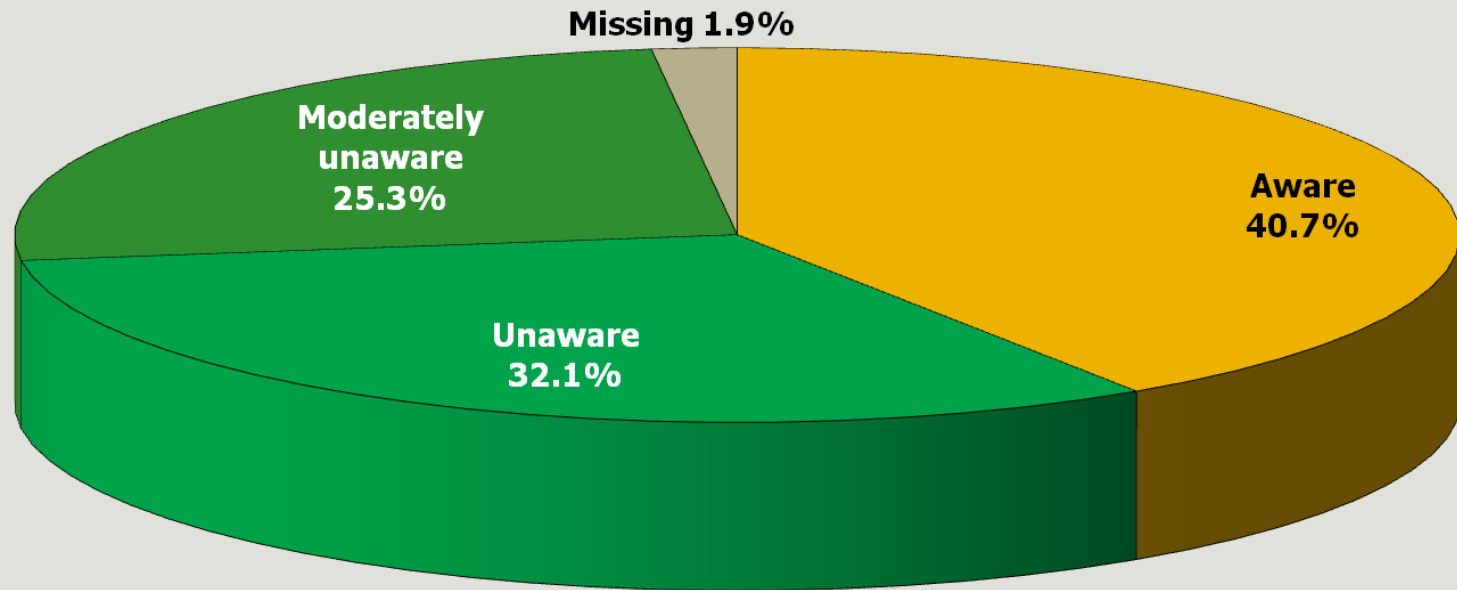
Comorbiditeit/bijkomende moeilijkheden in het functioneren

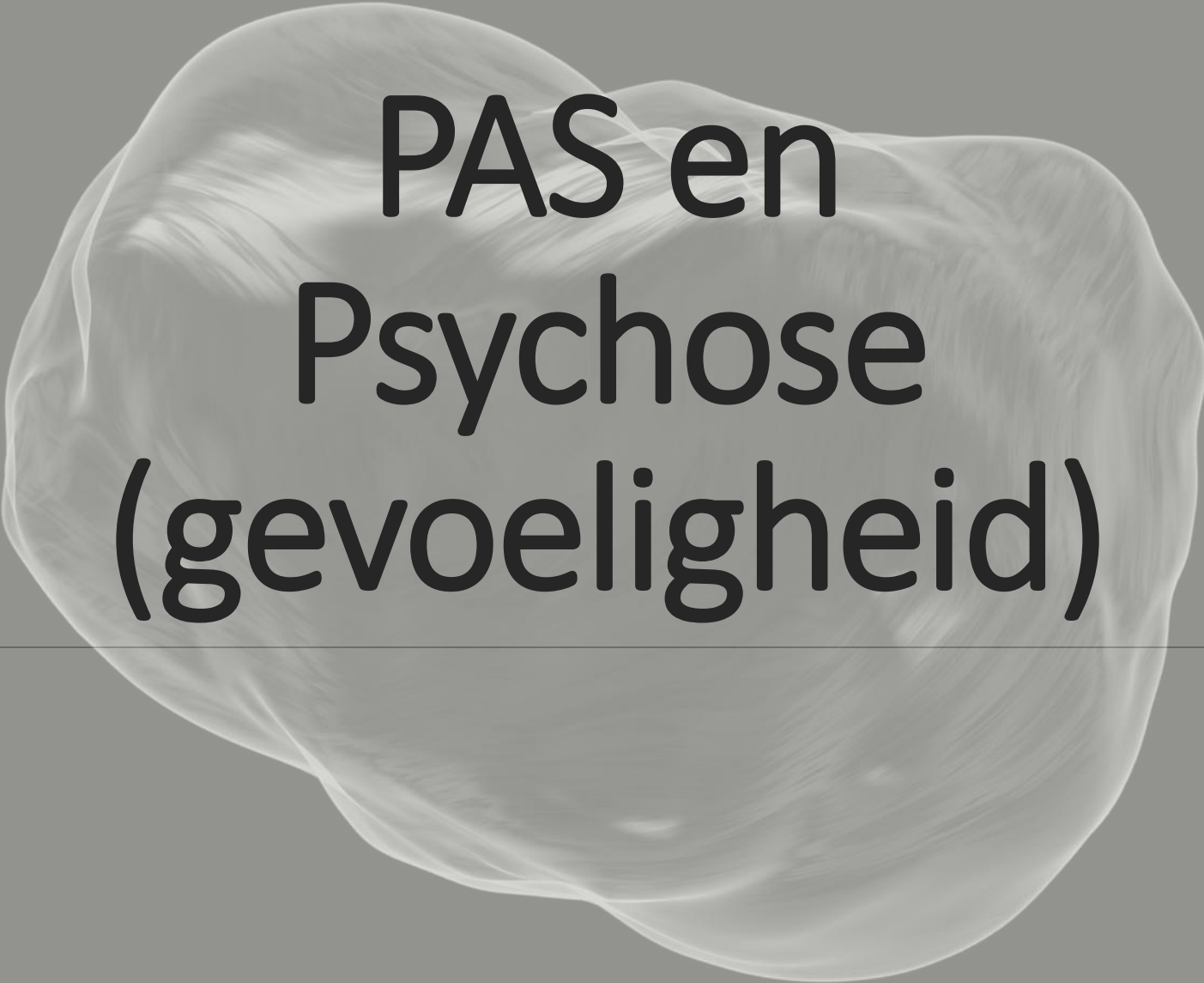
- **PTSS** **27%**
- **Depressie** **26%**
- **GAS** **25%**
- **Paniekstoornis** **19%**
- **OCD** **16%**
- **Sociale fobie** **10%**

(van der Gaag, 2011)

En een bijkomende uitdaging: Ziekte-inzicht!

**DSM IV field trial study patients with schizophrenia
(n=221)**

PAS en Psychose (gevoeligheid)

Onderzoek bij 1420 personen met psychotische gevoeligheid in opname

- Middelenprobleem: 42,4%
 - Middelenmisbruik: 26,6%
 - Middelenafhankelijkheid: 15,8%
- Middelen:
 - Vnl THC: 26,2%
 - Enkel opiaten: 1,3%
 - Enkel stim/cocaïne: 3,8%
 - Poly-probleem: 11,1%

De Hert, Roos, Gillain,
Detraux, Sweers, Van
Werde, Peuskens (Acta
Psychiatrica Belgica, 2010)

Behandel
ingsmode
llen voor
het
EN-EN-
verhaal?

Sequentieel

Parallel

Geïntegreerd

Behandelingsmodellen

Sequentieel

Parallel

Geïntegreerd (Handboek Dubbele diagnose van Dom, G., Dijkhuizen, A., Hoorn B. van der, Kroon H., Muusse C., Rooijen S. van, Schroevers R., Wamel A. van, 2013)

Geïntegreerde behandelmodellen

Alle gebruiken methoden

- **Verslavingszorg**
- **Psychiatrische behandeling**

Vooral intensiteit verschilt

Effectiviteit?

- **Vele variaties met enig effect**
- **Geen “one-size-fits-all”**
- **Beter aansluiten bij het kader geeft betere uitkomsten**

The End?

Hoe kijken
we naar een
mens
(met een
rugzak)?

De blik bepaalt de weg

Mechanisme

- Oorzaak-gevolg
- Overeenstemming met de werkelijkheid nastreven
- “problemen oplossen”
- “one size fits all”

Functioneel contextualisme

- Gedrag-in-context, ad infinitum
- Succesvol werken
- “elke situatie is be-grijp-baar”
- “elke situatie is uniek”

De blik bepaalt de weg

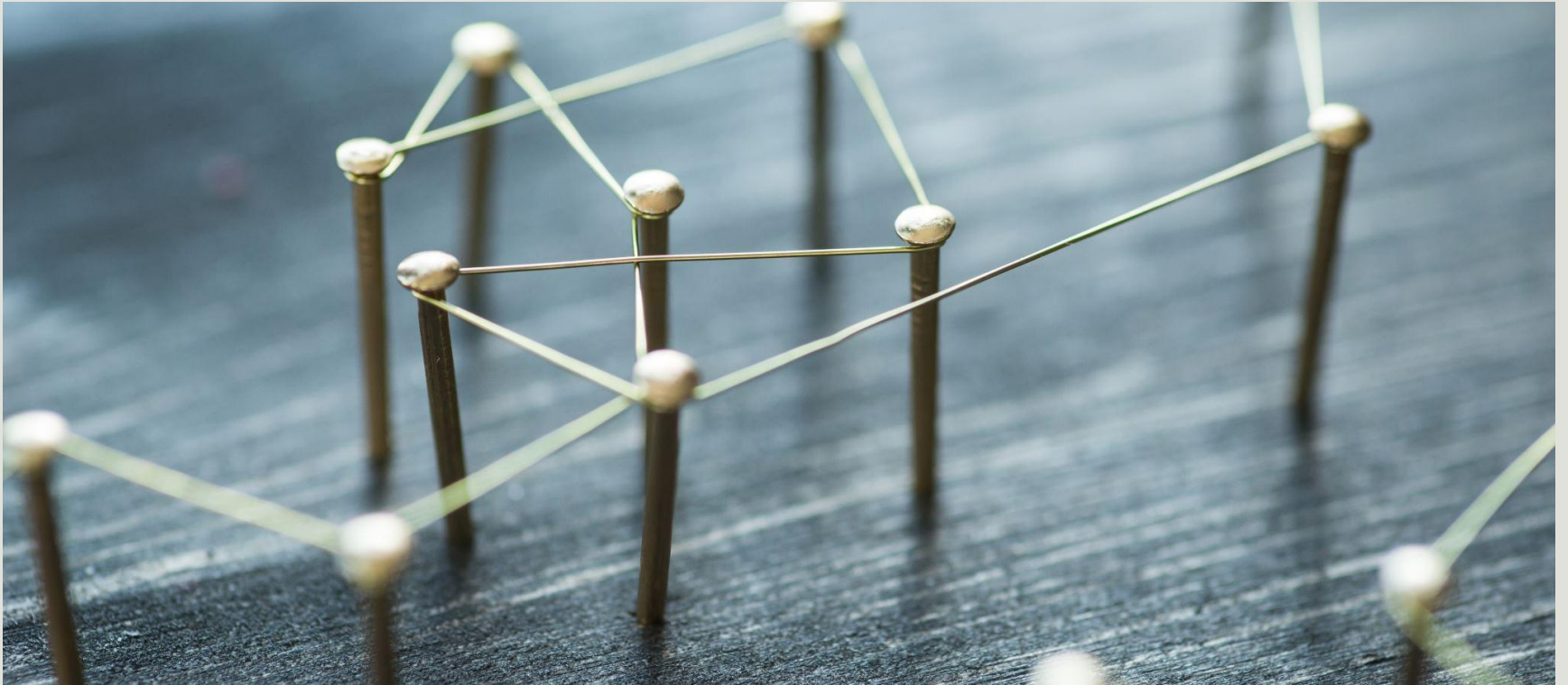

Mechanisme: de medische blik?

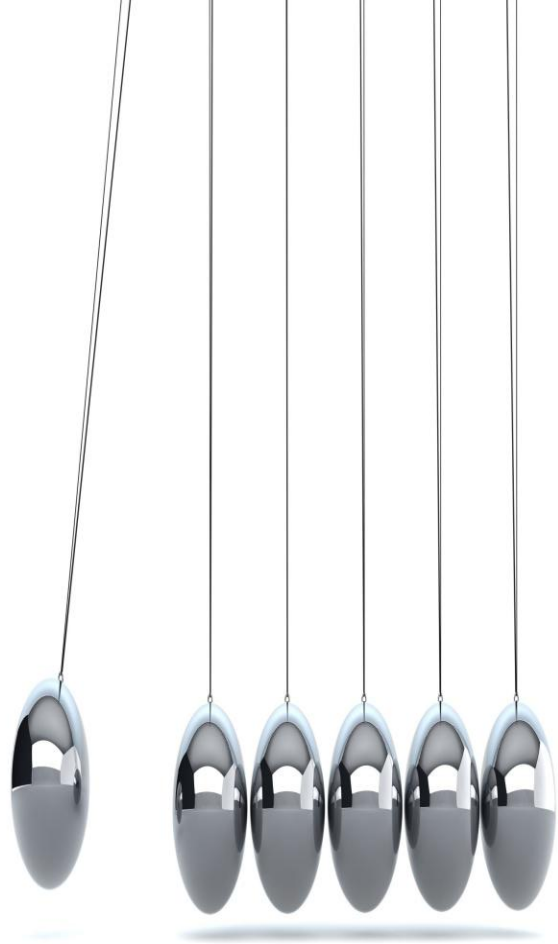
- DSM-land
- De **problemen** voor de mens
- Hulp-verleners
- Klinisch herstel

Functioneel contextualisme: Herstelondersteunde blik?

- Herstel-land
- De **mens** achter de problemen
- Hoop-verleners
- Uniek, persoonlijk herstel

Een (meer) functioneel verhaal

Belangrijk hulpmiddel van
de mens in het leven?

TAAL

Bij cliënten...

“het gaat me nooit lukken”

“dit blijft eeuwig duren”

“ik kan dat niet”

“ik ben niets waard”

“ik hou dit niet uit”

“normaal”,

want reden om hulp te zoeken

Bij hulpverleners!

“hij komt weer eens binnen”

“hij/zij/X zal nooit veranderen”

“wij kunnen dit niet aan”

“ziet ge wel”

“het is weer eens van hetzelfde”

**Geeft voedsel tot de-motivatie,
andere houding dan wanneer
deze gedachten er niet zijn**

**Ook
“normaal”!**

Samenvattend is er bij “psychose” mogelijks sprake van

Ernstige (en terugkerende of blijvende) invasieve HAGEL

Moeilijkheden op verschillende levensdomeinen

Ontbrekend zicht op wat er aan de hand is

...

Dat we allemaal kunnen
benoemen!

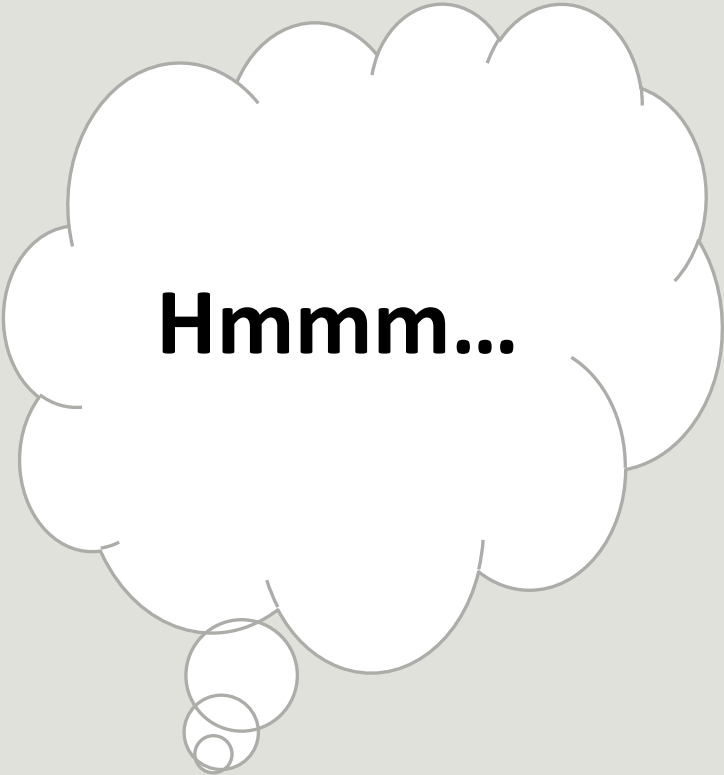
Dat heeft voordelen

Voor clinici?

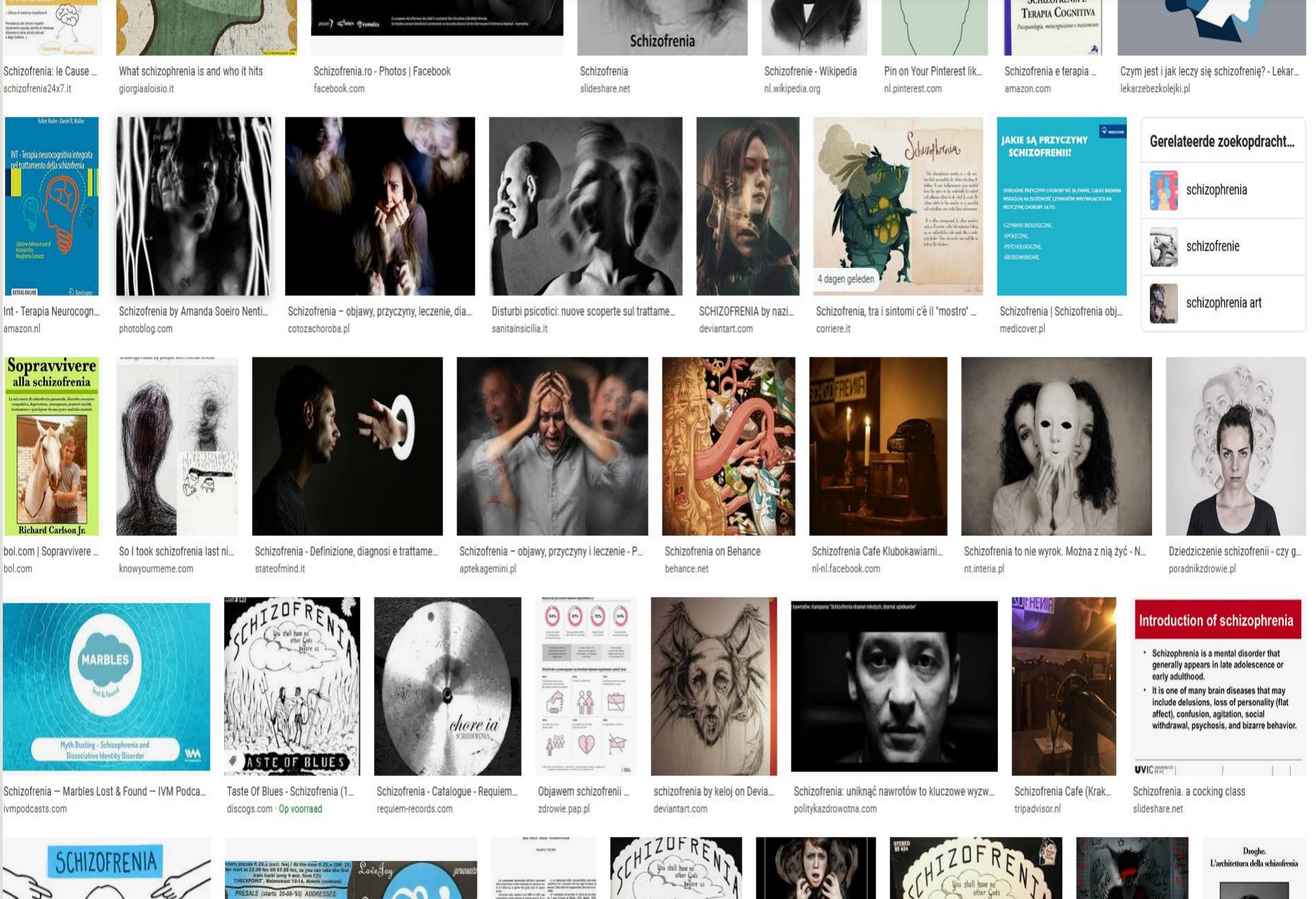
Voor cliënten?

Voor familie?

Voor de maatschappij?

Hmmm...

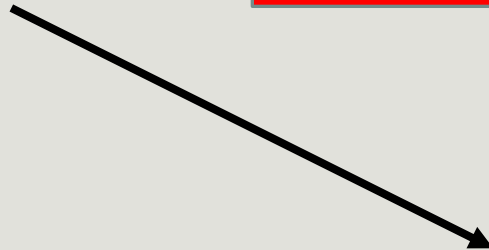
Gevolg?

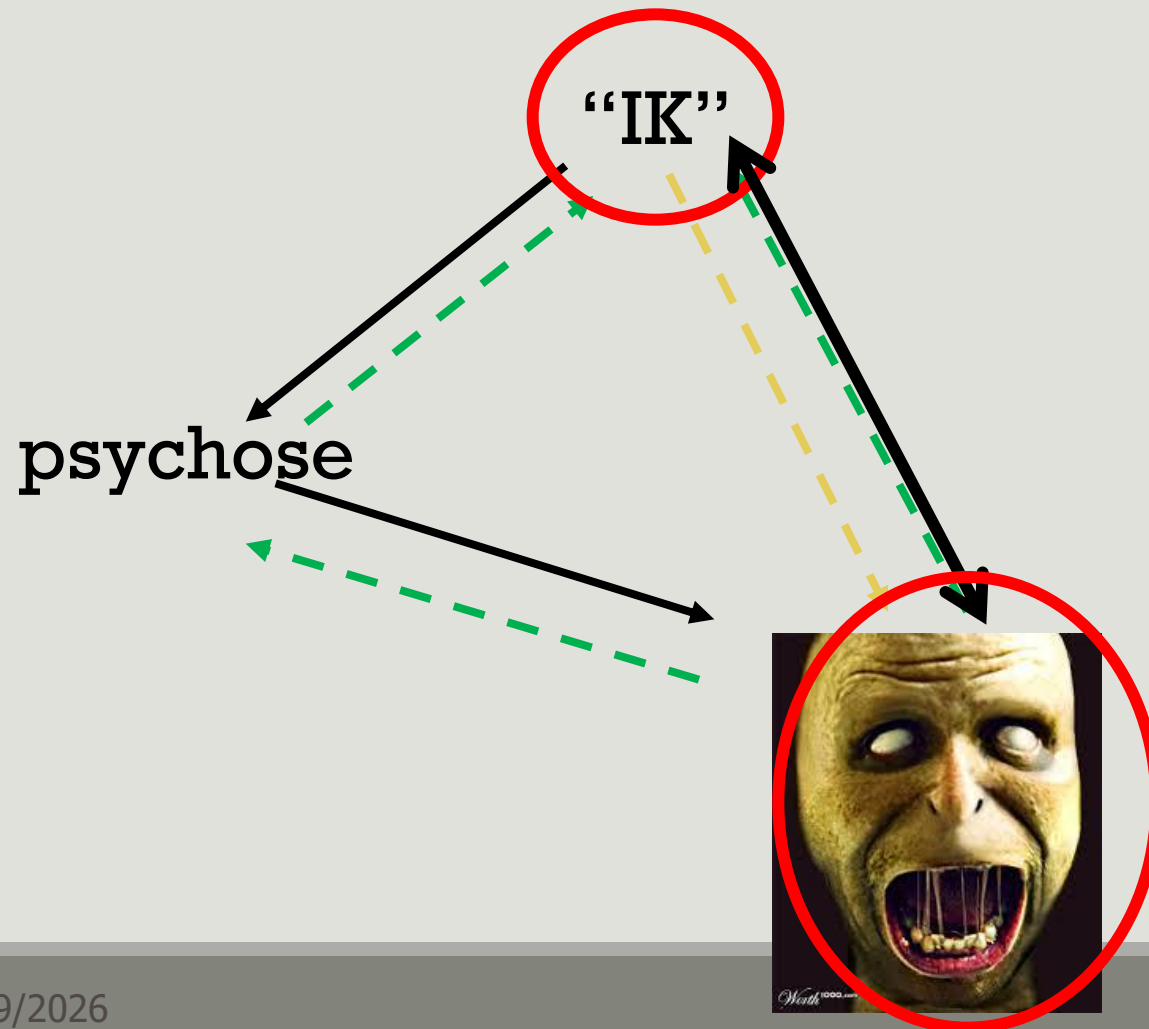

Gevolg?

**Binnen de context van
cultuur (media...)**

psychose

Mogelijke gevolgen (van dit alles)
in het leven van cliënten

En dus zoeken naar een oplossing/coping/...
Waaronder PAS

(Faronni, 2017)

Wat is een valkuil (bij psychose)?

We kijken (vooral) naar de **topografie**

En niet naar de **functie**

Binnen een functionele benadering
kunnen we naar “psychose” kijken als

- Dimensioneel (ipv categorieel)
- “Symptomen”/gedrag (ipv diagnose)

(Morris, 2012)

Waarbij we

Werken met
de hele mens
in zijn/haar/X
context

09/09/2026

Welke conclusies trekken we?

**Psycho-
logisch!**

**Dus lijkt het
aangewezen
de FUNCTIE
van symptomen/
gestelde gedrag/relateren
te bevragen!**

En op de achter/voorggrond

- ▶ Bekijk het reageren op (psychotisch getinte) bedreiging als een overlevingsstrategie (valideren en normaliseren van de persoon)

- ▶ Toon empathie

Valideer die handel!

En vergeet niet...

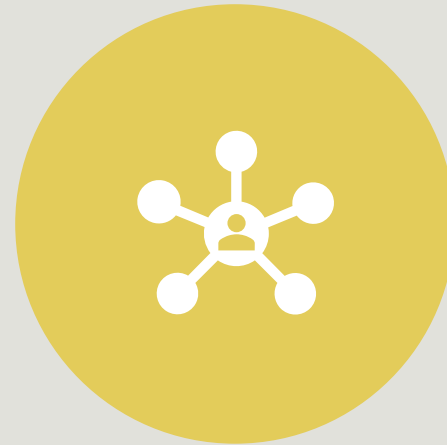
Als je één iemand kent met psychotische ervaringen (met gebruik van middelen)

Ken je één iemand met psychotische ervaringen (met gebruik van middelen)

Mocht je me willen contacteren?

JORIS@DEGROEIBAZAAR.BE

LINKEDIN:

JORIS CORTHOUTS PSYCHOLOOG